

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

Commissie Financiën

Aan de minister en staatssecretarissen van Financiën

Plaats en datum: Den Haag, 3 november 2021
Betreft: Verzoek om reactie op bevindingen rapporteurs bij ontwerpbegroting Financiën en Nationale Schuld 2022 (35925-IX)
Ons kenmerk: 2021Z19331/2021D41535

Geachte heren Hoekstra en Vijlbrief en mevrouw Van Huffelen,

De vaste Kamercommissie voor Financiën heeft op 15 september jl. de leden Hammelburg (D66) en Snels (GroenLinks) benoemd tot rapporteurs voor de begroting 2022 van het ministerie van Financiën en de Nationale Schuld (IX). Deze leden hebben op 3 november jl. verslag uitgebracht aan de commissie en het voorstel gedaan een aantal vragen aan u voor te leggen over de beleidsagenda, de bedrijfsvoering en de informatie in de begroting.¹ De commissie heeft daarmee ingestemd.

Uw reactie ontvangt de commissie graag ruim voor de stemmingen over de begroting 2022, vooralsnog voorzien op 7 december a.s.

1. Beleidsagenda

Strategische Evaluatie Agenda

De commissie constateert dat de Strategische Evaluatie Agenda (SEA) in alle departementale begrotingen verbeteringen kent ten opzichte van vorig jaar. De commissie ziet echter dat er nog grote verschillen zijn tussen SEA's.

In de vierde voortgangsrapportage Inzicht in Kwaliteit stelde de minister waar de SEA aan moet voldoen. Vergeleken met andere SEA's en de geformuleerde verwachtingen, kan de SEA van het ministerie van Financiën worden verbeterd op de volgende punten: de samenhang tussen de (sub)thema's en de verschillende onderzoeken, de toelichting op de *planning* van de verschillende onderzoeken en waaruit het strategische aspect daarvan bestaat, en de (ex ante) bepaling van inzichten die de evaluaties op moeten leveren om beleid, indien nodig, bij te kunnen sturen.

De commissie verzoekt de minister te bezien hoe hij, als initiator, zijn coördinerende rol kan gebruiken om de verschillen tussen de SEA's te verkleinen en de kwaliteit ervan (verder) te verbeteren, te beginnen bij zijn eigen departement. Hij zou daarbij kunnen overwegen de SEA van LNV als best practice te gebruiken.

Tevens wordt de minister verzocht om nog eens kritisch te kijken naar de geplande evaluaties van het ministerie van Financiën en te bezien of, en hoe, deze kunnen bijdragen aan inzichten die nodig zijn bij de verschillende te verwachte transities, zoals de energietransitie en de nodige wijzigingen in de arbeids- en woningmarkt.

¹ Hierbij is tevens de brief van de minister van Financiën van 2 november jl. betrokken over de opvolging van moties en toezeggingen bij het Verantwoordingsdebat.

De commissie heeft op 5 oktober jl. een brief met aanvullende vragen² gestuurd aan staatssecretaris Vijlbrief over de voorgenomen beleidsdoorlichting van artikel 5, exportkredietverzekeringen. Op 12 oktober jl. is de motie-Hammelburg cs.³ over internationale afspraken over het uitfaseren van exportkredietverzekeringen voor vervuilende activiteiten aangenomen.

De commissie verneemt graag of onderzoek naar de mogelijkheden voor internationale afspraken over het uitfaseren van exportkredietverzekeringen voor vervuilende activiteiten kan worden meegenomen in het plan van aanpak voor de beleidsdoorlichting.

Gebruik en wijziging Comptabiliteitswet 2016

De commissie constateert dat er de afgelopen verschillende keren een verschil in inzicht is ontstaan tussen de Algemene Rekenkamer en de minister van Financiën over de interpretatie van verschillende artikelen van de Comptabiliteitswet, en in het bijzonder de vraag wie hierin het laatste woord heeft.

Vooruitlopend op het plan van aanpak voor de evaluatie van de Comptabiliteitswet, die volgend jaar zal worden uitgevoerd, verzoekt de commissie de evaluatie extern uit te laten voeren. Tevens zou de commissie graag vernemen op welke wijze de Staten-Generaal als stakeholder tijdens de evaluatie betrokken wordt.

Fiscale regelingen

Naar aanleiding van het Verantwoordingsdebat over 2020 heeft de Kamer twee moties aangenomen waarin de regering verzocht wordt de verschillende fiscale regelingen kritisch te beschouwen.⁴ Bij datzelfde Verantwoordingsdebat werd een brief aan de informateur toegezegd over de effectiviteit van fiscale regelingen. De minister schrijft in de begroting dat deze moties en de toezegging in behandeling zijn. Hetzelfde geldt voor de toezegging die hij heeft gedaan bij het Commissiedebat Belastingen van 30 juni jl., waarin hij een nader onderzoek naar fiscale regelingen in algemene zin heeft aangekondigd.

Voor 2021 en 2022 staan er nog verschillende evaluaties van fiscale regelingen op de rol. Graag zou de commissie van de minister horen welke concrete acties hij de komende maanden voornemens is te nemen ten aanzien van fiscale regelingen, en wanneer de uitkomsten van het onderzoek naar fiscale regelingen in algemene zin kunnen worden verwacht.

Opvolging toezeggingen aan Algemene Rekenkamer

Recente [bevindingen](#) van de Algemene Rekenkamer, over de opvolging van toezeggingen van bewindspersonen naar aanleiding van aanbevelingen in hun onderzoeken, toont aan dat het jaarlijks percentage toezeggingen vanaf 2018 daalt ([2021D37016](#)).

In vergelijking met andere departementen, doen de bewindspersonen van Financiën relatief [veel toezeggingen](#), en ook de opvolging van toezeggingen ligt boven het gemiddelde. Niettemin zijn er nog een aantal wat oudere toezeggingen, waaraan nog niet geheel is voldaan (zie bijlage 1).

De commissie zou graag vernemen of, en welke, acties nog te verwachten zijn op openstaande aanbevelingen die de minister in de periode 2015-2018 heeft gedaan in reactie op aanbevelingen van de Algemene Rekenkamer. Tevens zouden we graag een toelichting krijgen op de rol die de minister voor zichzelf ziet om ervoor te zorgen dat de aanbevelingen van de Rekenkamer door alle departementen worden opgevolgd.

2. Bedrijfsvoering

Belastingdienst

In de begroting worden verschillende initiatieven vermeld die de Belastingdienst voornemens is te gaan uitvoeren (zie bijlage 2). Het is echter niet duidelijk wat de planning van deze initiatieven is, wanneer deze ten einde komen, en met welk beoogd resultaat.

De commissie ontvangt graag een gedetailleerd overzicht van initiatieven voor het thema 'Belastingdienst op orde' die het komende jaar zullen worden ondernomen, met een duidelijke doelstelling en een concrete planning.

² Brief met vragen over het plan van aanpak voor de beleidsdoorlichting van artikel 5, [2021D36842](#).

³ Motie Hammelburg cs. over internationale afspraken over het uitfaseren van exportkredietverzekeringen voor vervuilende activiteiten, Kamerstukken II, vergaderjaar 2021/2022, [35 925, nr. 87](#).

⁴ Motie-Nijboer ([35 830, nr. 10](#)) en Motie-Grinwis c.s. ([35 830, nr. 15](#)).

De Algemene Rekenkamer adviseert de Belastingdienst om een zekere mate van rust te bewaren om de basis op orde te krijgen. De commissie constateert dat dit schuurt met de vele initiatieven die worden ondernomen.

De commissie vraagt de staatssecretaris een uitleg hoe ervoor wordt gezorgd dat de Belastingdienst de komende tijd de door de Rekenkamer geadviseerde rust kan bewaren. Tegelijkertijd verneemt de commissie graag op welke termijn verdere hervorming van het Belastingstelsel mogelijk worden geacht zonder daarbij de interne (re)organisatie te verstoren.

Naast de gemelde initiatieven ziet de commissie ook een flinke opgave op het gebied van de wervingsopgave, cultuuromslag en het contact met de burger. Die zaken staan niet op zichzelf. Zo is het voor de commissie onduidelijk of bij de wervingsopgave rekening wordt gehouden met de beoogde cultuuromslag. Ook horen bij een wervingsopgave en cultuurverandering duidelijke processen. Bijvoorbeeld het administratieve proces nadat er contact met de burger is geweest. Of wat de rol van een nieuwe medewerker is in dat proces. Het is onduidelijk voor de commissie hoe deze processen worden ingericht.

De commissie ontvangt graag een toelichting van de staatssecretaris op de wisselwerking tussen de wervingsopgave, cultuuromslag en het contact met de burger dat de Belastingdienst voorstelt, en hoe dit wordt verwerkt in de verschillende interne processen.

3. Informatie begroting

Risicoregelingen

In de begroting is een uitgebreid overzicht van risicoregelingen opgenomen. Hierin wordt duidelijk weergegeven wat de situatie per risicoregeling is. Het totaalbeeld is echter lastiger te verkrijgen. De minister van Financiën stelde eerder dat garanties zouden worden afgebouwd en er zou worden gewerkt aan 'het pad naar beneden'. De commissie constateert echter dat, ook exclusief coronagaranties, de garanties niet duidelijk worden afgebouwd. Tevens ontbreken ramingen voor de periode na 2022.

De commissie ontvangt graag een toelichting van de minister op zijn plannen om het 'pad naar beneden' in te zetten voor risicoregelingen, en op welke wijze de Kamer daarover wordt geïnformeerd.

Indicatoren

De commissie constateert dat de minister werk maakt van de herijking van de indicatoren van artikel 1 (Belastingen) en artikel 13 (Toeslagen). Er is echter een verschil te zien tussen het aantal kengetallen dat is opgenomen in deze begroting en de vorige begroting. Het is niet duidelijk waarom bepaalde kengetallen worden opgenomen of weggelaten. Daarbij komt dat de nieuw toegevoegde kengetallen vaak nog geen concrete uitwerking hebben. De brief van de staatssecretaris van 1 juli jl. (Kamerstuk 35 570-IX, nr. 49), geeft hier weinig inzicht in.

De commissie zou graag een nadere toelichting ontvangen op de uitwerking van de kengetallen in de begroting op artikel 1 en 13.

We kijken uit naar uw reactie.

Hoogachtend,

de voorzitter van de vaste commissie voor Financiën,

J.Z.C.M. Tielen

de griffier van de vaste commissie voor Financiën,

A.H.M. Weeber

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

T. 070-3182211
E. cie.fin@tweedekamer.nl

Bijlage 1. Openstaande toezeggingen bij onderzoek Rekenkamer (2015-2018)

Jaar / Onderzoek	Aanbeveling	Toezegging
2016 Handhavings- beleid Belastingdienst	Aandacht schenken aan de optimalisering van de omvang van de handhavingscapaciteit in relatie tot het effect op het nalevingsniveau en de belastingontvangsten.	De minister onderschrijft de aanbeveling, met de kanttekening dat voor optimalisering geldt dat er geen sprake is van eenduidig voorspelbare relaties, zodat het (ex ante) leggen van een concrete relatie tussen handhavingscapaciteit en effect op nalevingsniveau en belastingontvangsten niet volledig waar te maken valt.
	Management-informatie-voorziening over het handhavings-beleid zo inrichten dat inzicht wordt gegeven in de effectiviteit en efficiëntie van de inzet van handhavings-instrumenten.	De minister onderschrijft de aanbeveling.
	Jaarlijks, op basis van beschikbare informatiebronnen en bestandsvergelijkingen, een lijst opstellen van potentiële windhappers, volgens een eenduidige definitie.	De minister neemt de aanbeveling over. In samenwerking met andere overheden blijft de Belastingdienst werken aan een betere informatiepositie en aanpak van de 'echte' windhappers binnen de groep.
2016 Intensivering toezicht en invordering bij de Belastingdienst	Ervoor zorgen dat tegelijk met de ontwikkeling van business cases de monitoring van de voortgang en de vastlegging van managementinformatie daarover goed is georganiseerd. Deze aanbeveling geldt in het bijzonder voor de verdere uitwerking van de Investeringsagenda voor de Belastingdienst.	De minister zegt te hebben geleerd van de business case intensivering toezicht en invordering. De minister zal deze lessen meenemen in de opzet van de monitoring van de toezichtsactiviteiten in het kader van de Investeringsagenda.
2017 Schenkingsvrij- stelling eigen woning: Effecten op de hypotheek- schuld	Vervolgonderzoek laten uitvoeren om de aannahme te toetsen dat de huidige regeling bijdraagt aan een vermindering van de totale hypotheekschuld en het aantal onderwaterhypotheeken. Daarbij zullen criteria moeten worden geformuleerd aan de hand waarvan het succes van de regeling kan worden afmeten.	De bewindspersonen geven aan de aanbevelingen ter harte te nemen bij de reeds aan de Tweede Kamer toegezegde evaluatie van de structurele regeling.
	Komende jaren het aantal schenkingen te monitoren.	Bewindspersonen geven aan de aanbevelingen ter harte te nemen bij de reeds aan de Tweede Kamer toegezegde evaluatie van de structurele regeling.
2017 Tussenstand Investerings- agenda Belastingdienst		Minister geeft aan prioriteit te geven aan verbetering van de registratie van de verwachte en gerealiseerde besparingen, alsook een versterking van de externe verantwoording over de voortgang en resultaten van de Investeringsagenda. Minister zegt toe op systematische en consistente wijze te zullen rapporteren in Halfjaarsrapportage over de Investeringsagenda.

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

T. 070-3182211
E. cie.fin@tweedekamer.nl

Jaar / Onderzoek	Aanbeveling	Toezegging
		Minister zegt toe de beschikbaarheid van managementinformatie, het optimaliseren van handhavinginspanningen en het strategisch personeelsbeleid te verankeren in de nieuwe topstructuur. Wat betreft de managementinformatie worden stappen gezet in het zogenaamde uitgaven- en budgetmodel, naast het verbeteren van de hele P&C- cyclus.
2018 Btw op grens-overschrijdende digitale diensten	Neem (via de Nederlandse inbreng op EU-niveau) initiatieven om de internationale samenwerking met buitenlandse belastingautoriteiten te verbeteren door te bevorderen dat protocollen voor de wederzijdse bijstand tot stand komen en instrumenten zoals gezamenlijke onderzoeken worden ingezet	Nederland zal zich blijvend inzetten om de samenwerking op EU-niveau te bevorderen en daarmee grensoverschrijdende handhavingsactiviteiten op een hoger plan te brengen.
	Zet de initiatieven van de Belastingdienst door om de minimale functionaliteit van het MOSS-systeem aan te vullen.	De minister neemt de aanbeveling over.

Bijlage 2. Initiatieven 'Belastingdienst op orde' zoals vermeld in de begroting 2022

Subthema	Initiatief	Looptijd
Verbeteren van de dienstverlening	Visie op dienstverlening (p.21)	<i>Onduidelijk</i> , loopt ook in 2022
	Kernteam fundamentele transformatie dienstverlening (p.21)	Permanent, ondersteunend visie dienstverlening
	Transformatiebureau (p.21)	Permanent, ondersteunend visie dienstverlening
Effectief toezicht en fraudebestrijding	Herstellen, Verbeteren en Borgen van Belang (p.22)	<i>Onduidelijk</i> , loopt ook in 2022 door
Een wendbare en toekomstbestendige organisatie	Leiderschap -en cultuurprogramma (p.22)	<i>Onduidelijk</i> , loopt ook in 2022 door
	ICT-verbetertraject (p.22)	<i>Onduidelijk</i> , loopt ook in 2022 door
	Actieplan informatiehuishouding (p.23)	<i>Onduidelijk</i>
	Inrichten loket vraagstukken rechtsstatelijkheid (p.23)	<i>Onduidelijk</i> , impliceert korte termijn afgerond
	Meerjarenplan Managementinformatie en Risicobeheersing (p.23)	Afronding in 2022, afronding evaluatie in 2023
	Belastingdienstbreed traject om interne beheersbaarheid te verbeteren (p.23)	<i>Onduidelijk</i>
Fiscaal beleid en uitvoering	Stand van de uitvoering (p.23)	Rapportage periodiek naar de Kamer